

Nakon dve godine izbeglickog zivota po kolektivnim centrima u unutrašnjosti S grupa Srba povratnika vratila se na svoja razrusena ognjista u Metohij **PRVI SRPSKI POV RATNICI STIGLI U OSOJANE**

Slika 1: Prvi satori za povratnike

Slika 2: Recii ohrabrenja povratnicima

Slika 3: Milivoje Ribac: "Sve izgleda drugacije osim neba nad nasim glavama i Prokletija u daljin."

U noci izmedju 12. i 13. avgusta 2001 godine u organizaciji UNHCR-a, UNMIK-a i KFOR-a vratilo se u selo Oso od Kline, 54 njegovih zitelja koji vec dve godine zive kao raseljena lica u unutrašnjosti Srbije. Povratnici su stigli dva planirana autobusa u 4.30 ujutro pred seosku skolu gde je UNHCR vec pripremio teren za satore i osnovn za njihov boravak. Autobus je dosao uz nevidjeno jaku vojnu pratnju snaga italijanskog i spanskog KFOR-a ko oklopnim vozilima docekali Srbe na prelazu Savine Vode iznad Peci. Kao i svi srpski konvoji, i ovaj je dosao u r casovima kako bi se izbegao moguci napad od strane Albanaca. Povratnike je predvodio g. Milivoje Ribac, pre udruzenja raseljenih lica sa Kosova i Metohije.

Po dolasku u svoje razruseno selo Osojanci su bili primljeni u ostecenoj zgradi skole u kojoj je bila improvizov: Pridoslina se obratio Dejvid Micels regionalni administrator Misije UN i pozeleo im dobrodoslicu. Spanske snag prethodnih dana u vecem broju rasporedile po celoj dolini kako bi onemogućili bilo kakav incident.

Nakon dorucka i popisa povratnika, vojnici KFOR-a su pregledali njihov prtljag dok su im sluzbenici UNMIK-a i privremene licne karte.

Izmedju 6.30 i 7.00 postavljeni su prvi satori kojih trenutno ima trinaest. Srbi su odmah posedali oko satora, u plinske boce i skuvana kafa. Vise od 20 povratnika je starije dobi i na njihovim licima se jos mogla videti zbuñ dolaska u jednu sasvim neobicnu situaciju. Zato su verovatno i izostale ocekivane emocije pa je izgledalo kao ljudi vratili kucama nakon kraceg putovanja. Mnogima iz ove prve grupe povratnika ovo je bio prvi put da nak posete svoje selo. Pre dolaska ove grupe UNHCR je u par navrata organizovao kratke posete manjeg broja se Povratak raseljenih Srba u Osojane prvi je organizovani povratak koji je su organizovali UNHCR, UNMIK i KFOR dolina obuhvata podrucje od nekoliko srpskih zaselaka ciji su stanovnici u prvim danima nakon zavrsetka rata medjunarodnih mirovnih snaga izbegli pred albanskim ekstremistima i privremeno utociste nasli na vise lokacij unutrašnjosti Srbije, vecinom u kolektivnom smestaju. U medjuvremenu lokalni Albanci predvodjeni ekstremis opljackali su i zapalili sve srpske kuce u ovoj dolini i tesko ostetili novu crkvu cija je gradnja bila pred zavrsetk prvih dana radilo se na organizovanom povratku ljudi iz Osojana, sto bi omogucilo da se otpocne sa sirim proc Srba koji su napustili svoje domove na Kosovu i Metohiji. Nazalost sve do danas bilo je nemoguće organizovat su bezbednosni uslovi i dalje ostali veoma teski i nepredvidivi.

Prema procenama, u samom selu Osojani od 120 kuca u prvi mah moguće je popraviti samo pet-šest dok mai oko 30 kuca. Za obnovu ostalih kuca trebace vise vremena jer su ostecenja znatna. Osim toga povratnici na s nisu nista zatekli od svoje imovine, a zbog opasnosti od mina mnogi jos nisu ni otisli da vide svoje kuce te ne privremeni prihvatni centar kod skole. Snage KFOR-a ce u narednom periodu aktivno raditi na deminiranju cel se omogucio nesmetan pristup svim kucama i imanjima.

Namera UNHCR-a jeste da prva grupa povratnika u dogledno vreme stvori osnovne uslove za dolazak drugih I posletku i dece za koju bi se obnovila ostecana skola Sv. Save u selu. Za potrebe obnove vec je prikupljen osr gradjevinski materijal i za sada je najveća potreba u ljudskoj snazi.

S obzirom na trenutnu bezbednosnu situaciju Osojane i okolna sela ce po svemu sudeci deliti sudbinu ostalih : na Kosovu i Metohiji. Svako putovanje van zasticene zone bice veoma rizicno i moci ce se organizovati jedino pratnju KFOR-a. Prvih nekoliko meseci zasigurno ce biti najtezi dok se ne obradi zemlja i ne stvore uslovi za p osnovnih namirnica i koliko toliko normalan zivot.

Ovo je takodje i veliki ispit za medjunarodnu misiju, koja je po rezoluciji 1244 duzna da obezbedi povratak svi sa podrucja Kosova i Metohije i njihov slobodan i bezbedan zivot. Do sada medjunarodna zajednica u sustini r Kosovo ucini slobodnim za sve, tako da vecina ne-albanskog stanovnistva u Pokrajini zivi bez osnovnih ljudskil

enklavama okruženim bodljikavom zicom i tenkovima. S druge strane albanski ekstremisti ne samo da nisu ra strane NATO-om predvodjenih snaga KFOR-a, kako je predviđeno Rezolucijom UN već gotovo svakodnevno r Bosnjake i Rome i aktivno učestvuju u destabilizaciji obližnje Republike Makedonije.

PRVA LITURGIJA

Sutradan, na praznik Svetih Makaveja, 14. avgusta 2001. godine, u selu Osojane odsluzena je prva Sveta Litu sluzio mitropolit crnogorsko-primorski Amfilohije uz sasluženje igumana Teodosija iz manastira Visoki Decani, Petra Ulemeka iz manastira Djurdjevi Stupovi i jeromonaha Jovana Culibrka sa Cetinja. Na Liturgiji su pevale r manastira Pecka Patrijarsija koje su zajedno sa monasima i monahinjama drugih metohijskih manastira ostale dele sudbinu svog stradalnog naroda koji je ostao u Metohiji.

Slika 4: Sveta liturgija pred pustom skolom

Slika 5: Povratnicki slavski kolac

Slika 6: Crkva Sv. Arhangela Gavrila u Osojanima sa "trnovim vencem"

Mitropolit Amfilohije je u ime Srpske Pravoslavne Crkve pozdravio povratnike i ukrepio ih na velikom podvigu i njima. U svojoj besedi Mitropolit je uporedio stradalni srpski narod sa stradanjem starozavetnog jevrejskog na reci psalma: "Ako te zaboravim Jerusalime, neka bude zaboravljena desnica moja" (Ps. 136.5). U nastavku je pravoslavni Srbi na Kosovu i Metohiji imaju svoje drevne svetinje koje ne smeju niposto zaboraviti. Kao sto Sv nije napustio sa svojim monasima Decansku Lavru, tako su i monahinje starice Pecke Patrijarsije, Devica i Gor potpunom okruzenju cuvajuci svoje svetinje. Ovaj primer Mitoropolit Crnogorski istakao je kao podstrek povra oni istrajali na svom putu i bili spremni da podnesu sve nevolje koje ih ocekuju. Mitropolit Amfilohije se poseb komandantu spanskih snaga koje obezbedjuju selo i koji su izrazili veliku zelju da pomognu povratnicima da o Osojanima. Spanski oficir je prisao Mitropolitu i od njega uzeo blagoslov celivajuci mu desnicu, dok je mitropo komandanta jedinice KFOR-a kao poklon spansku zastavu. Monasi i monahinje iz Decana, Pecke Patrijarsije i c prizrenske eparhije vodice racuna da redovno posecuju i pomazu povratnike. Crkva koja je nakon rata ostala s narodom spremna je da doceka prognanike i pomogne im da obnove svoja sela i svetinje.

Povratnici su spontano kao svoju seosku slavu izabrali Svete Makaveje, tako da je nakon liturgije osvecen i pr Nakon osvecenja slavskog kolaca narod je sa svestenstvom uz vojnu pratnju otisao do seoskog groblja, koje z mnogih srpskih pravoslavnih grobalja po Metohiji nije oskrnavljeno. Tamo su pripaljene svece za upokojene i i koja je pokrila mnoge grobove.

ZAVET PRED CRKVOM

Nakon toga narod je izrazio zelju da po prvi put poseti crkvu Sv. Arhangela Gavrila koja je u velikoj meri ostec posleratnom periodu, tako da se ne moze popraviti. Prisutni su potvrdili spremnost svih stanovnika sela da se po ko zna vec koji put zapocne izgradnja nove parohijske crkve. Ovim se pokazuje da je jedino obnovom zivot selima moguće obnoviti i nase porusene svetinje koje su stradale zajedno sa narodom.

Nova srpska enklava na Kosovu i Metohiji pocela je sa zivotom uz molitvu i nadu da ce uskoro doći dan kada c i raditi u miru kao pre. Kao nikada do sada ovim hrabrim ljudima potrebna je pomoc da bi opstali na mestu sti

Tekst i fotografije: Decanski monasi

Prva grupa raseljenih Srba vratila se na Kosovo i Metohiju

POCELA POPRAVKA KUCA U OSOJANU

Prvi put posle vise od dve godine od dolaska medjunarodnih snaga na Kosovo i Metohiju organizovano se vrat Rec je o predstavnicima 45 porodica iz cisto srpskog sela Osojane u opstini Istok, koji su se u organizaciji viso komesarijata UN za izbeglice (UNHCR), i uz pratnju Kfora, u noci izmedju 12. i 13. avgusta vratili u svoje mest na jucerasnjoj konferenciji za novinare Potkomiteta za povratak raseljnjenih lica Saveznog komiteta za Kosovc Prema recima Slavise Ristica, predsednika Potkomiteta, povratak sezdesetak ljudi u centralno selo osojanske c je, inace, u desetak srpskih sela bilo oko 600 porodica, veoma je skroman i neambiciozan prvi korak UNHCR-a nadu da je povratak raseljenih pocao.

On je objasnio da su mestani Osojana zatekli sve kuce opljackane i spaljene, a samo desetak odsto stambenit

moci da se rekonstruise. Sve ostalo morace da se zida iznova i zbog toga je, uz obezbedjivanje novca, potrebi mesto vratiti jos jednu grupu mladjih ljudi, ukoliko je moguće sa nekim znanjima iz graevinarstva, da bi se stc osposobile za stanovanje. Ti ljudi su sada u satorima, a UNHCR je vec prvog dana dovezao odredjene kolicine materijala, tako da je odmah pocela rekonstrukcija nekoliko kuca i ambulante.

Ristic je rekao da ocekuje da bezbednost ovih povratnika nece biti ugrozena, kako zbog toga sto pripadnici sp kontingenta Kfora obezbeduju selo, tako i zbog toga sto je rec o podrucju koje su naseljavali iskljucivo Srbi, t najblize albanske kuće udaljene od pet do dvadeset kilometara od osojanske doline. Za rekonstrukciju kuca Ul obezbedio oko 2,5 miliona maraka, sto ce, kako se procenjuje, biti dovoljno za 34 kuće.

Milivoje Ribac, predsednik Saveza udruzenja prognanih za povratak na Kosovo i Metohiju i nacelnik Peckog ok da je veoma vazno da se povratak raseljenih Srba nastavi, jer je rec o pitanju od nacionalnog i drzavnog inter bi drzava morala da obezbedi sredstva za pomoc onima koji zele da se vrata, a kojih, kako je naglasio, ima mi "Vazno je da ljudi koji su se vratili ne ostanu zaboravljeni, da ne pomisle da su samo deo nekog eksperimenta da imaju stvarnu podrsku svoje drzave - kaze Ribac. - Jer, ukoliko ovo ne uspe, mozemo ocektivati da ce i oni opstajali u srpskim enklavama, nadajuci se da ce se neko vratiti, poceti da odlaze", rekao je Ribac.

Slavisa Ristic je naglasio da se za povratak u sela u osojanskoj dolini prijavilo ukupno 200 porodica, ali da je L bezbednosnih razloga, ogranicio broj povratnika, pa su bili prinudjeni da naprave izbor i u prvoj grupi posalju ziveli u sredistu sela Osojane i cije kuće su manje ostecene. On je primetio da ovim ljudima drzava mora da p sto ce, osim novca za izgradnju kuca, obezbediti i finansijsku pomoc njihovim porodicama koje su jos u Srbiji. Srbiji radili u drzavnim institucijama trebalo bi omoguciti da i dalje primaju platu, dok popravljaju svoje kuće r

G. Novakovic

Prica koja ne stize do naslovnih strana

ZA KIM ZVONE DJAKOVICKA ZVONA

"Nego sto je ludo pred svijetom ono izabra Bog da posrami mudre; i sto je svijetom ono izabra Bog da posrami jake"; (Poslanica Korincanima 1:27)

Vec dve godine nakon prestanka rata na Kosovu i Metohiji, sest starica Srpl molitvom i nadom u Boga bore se protiv mrznje koja ih okružuje.

Kao i proteklih cetrdeset godina , Poleksija Kastratovic - Poljka (65) i danas poziva na molitvu zvoneci u zvona stare pravoslavne crkve u Djakovici. Vrse joj dato poslusanje ona cvrsto veruje da ne poziva samo na molitvu nego i da poslednjih sest pravoslavnih starica-hriscanki u Djakovici jos uvek zivi i r Hristu.

Vec cetrdeset godina Poljka zivi u trosnoj kucici u porti djakovicke crkve. Pre no sto je odabrala da zivi zivotor drevnoj prorocici Ani koja je pohitala u sretenje novorodjenom mladencu Hristu, radila je kao uciteljica. Nakor godina rada, komunisticke vlasti su je otpustile zbog otvorenog ispovedanja pravoslavne vere, kao sto je u to mnogim javnim radnicima koji nisu krili svoju veru.

Poljka je ovo shvatila kao Providjenje Boga koji ju je pozivao da posluži Njemu i Njegovoj Crkvi. Otad se ona s crkvi, redovno brinuci o njenoj cistoci, paleci kandila i zvoneci zvona na molitvu.

Da se sve ovo dogodilo u bilo kom gradu Srbije i Jugoslavije, ne bi to bila tako neobicna prica. Ali sestra Poljk: starica Srpkinja zivi u Djakovici, metohijskom gradu u kojem vec vise od dve godine vise ne zive Srbi. zive ove potpunoj izolaciji u crkvenoj porti, bez mogucnosti da slobodno izadju, barem da nesto kupe u obliznoj prodra rata na Kosovu i Metohiji, gde je u sukobu jugoslovenskih snaga i albanskih pobunjenika stradalo mnogo nevi stanovnistva, gotovo svi Srbi iz Djakovice morali su da napuste svoje domove. Po dolasku snaga KFOR-a, Vojs je po dogovoru napustila Pokrajinu, ali su istog trenutka i albanski ekstremisti zapoceli sistematsko istrebljenje Srba. Tih dana, sirom Kosova i Metohije pobijene su i kidnapovane stotine Srba, hiljade kuca spaljeno i unister oskrnavljene i porusene, brojni drevni nadgrobni spomenici sruseni i polomljeni. Svi oni koji su dugo ocekiivali medjunarodnih snaga bili su gorko razocarani, gledajuci krvoprolice koje se desavalo pred ocima NATO vojnik. Po dolasku italijanskih snaga, u Djakovici je u svojim domovima jos uvek ostao manji broj starijih Srba koji su ocekiivali zastitu. Nazalost, albanski ekstremisti (UCK) svakodnevno su vrsili racije, pljackajuci i na kraju paleci domove. Mala parohijska crkva Uspenja Presvete Bogorodice ostala je jedino pribeziste i utociste, a Poljka se herojem, spasavajuci mnoge od gladi i smrti. Porta je bila prepuna iznemoglih ljudi koji su jedva uspevali da, l bastama i podrumima, nekako dodju do crkvice. A Poleksija, sigurna da ih Gospod nece napustiti, pozivala je i mole i da zapale svecu Svetom Nikolaju, njihovom nebeskom pokrovitelju. Jednog dana su cak pripadnici UCK portu i poceli da pretresaju narod. No, blagodacu Bozjom, nikog nisu povredili jer su Italijani bili blizu. Oni Srb svojim domovima, prosli su mnogo gore. Neki su nestali, a neki pronadjeni u svojim kucama, izmasakrirani na nacin.

Italijanski vojnici su vrlo brzo stavili pod zastitu crkvu i oko porte sproveli bodljikavu zicu da bi sprecili albansk da napadaju narod. Medjunarodni Crveni Krst je organizovao evakuaciju svih onih koji su zeleli da napuste gra unutasnjost Srbije ili Crnu Goru. Poleksija je ostala sa pet drugih starica koje su odlucile da ostanu kraj crkve krstene i u kojoj su se molile citavog zivota. Sve su u svojim sezdesetim i sedamdesetim godinama: Nada Isai

Peric, Ljubica Miovic, Jelena Miovic i Dragica Nikolic. Svaka od ovih hrabrih žena ce vam ispricati svoju tuznu priču kako su tek cudom izbegle sigurnu smrt pod zlocinackim albanskim nozem. "UCK zlocinci stavili su mi pistolj na glavu ce da mi pucaju u glavu. Ja sam se toliko uplasila da sam im samo rekla da rade sta god hoce", kaze Nada Is izbacili iz njene kuce koja se nalazila blizu autobuske stanice, a ona se preselila u bratovljevu kucu koja se nalazi u toj kuci, potpuno opljackanoj, koju sada nekoliko italijanskih vojnika danonocno cuva ona samo prespava i prati pratnju vojnika dodje do crkve gde sa ostalim staricama provede dan. "Kad god prodjem ulicom oni psuju i vikaju "a desavalo se da me i kamenom pogode u glavu". "Na desetina kola sa albanskim registracijama dolazilo je u odnosilo se sve: namestaj, odecu, televizore... sve redom. Na kraju bi samo zapalili kucu i otisli" seca se Nada "posleratnih" dana. "KFOR kao da nije bio spreman da udje u sukob sa njima pa bi se samo pravili da ne vide dodaje, u suzama, druga starica. Od svih njih izgleda da je najteze Dragici Nikolic jer su je albanski mladici prilikom njene stare kucice i naterali da gleda kako joj kuca gori. Dragica stalno cuti i samo se nada da ce na miru doći u rodnom gradu.

Uprkos gotovo beznadeznoj situaciji u kojoj se nalaze, ove starice nisu klonule duhom. Poljka je "spiritus movens", uvek mirna i stalozena, prepuna puzdanja u Bozju zastitu pomaze i drugima koje se bore da izdrze sav taj teret koji se oseti svuda oko njih. Bez mogucnosti da izađu iz svog utocista, starice potpuno zavise od italijanskih vojnika sa njima vremenom izgradili veoma srdacne odnose. Starice, videci u vojnicima mozda svoje sinove i unuke, cak i kafu, naprave poneki kolac. Zauzvrat, Italijani staricama kupuju hranu. One im daju novac i vojnici odu u obliku da kupe ono najosnovnije. Naravno, prodavcu ne smeju da kazu za koga je, inace im ne bi prodali nista. Neko samu crkvenu portu nalazi se prodavnica koja je pripadala crkvi i koju su izdavali pod zakup nekom Albancu. Sada je neka druga osoba i izgleda da on nema nameru da prodavnicu vrati u crkveno vlasnistvo. "I ovaj pas, vidite... Poleksija "to je nas pas, Albanci ga poznaju i gadjaju kamenjem kad izađe na ulicu. Drugi pas je italijanski, on nikad ga ne diraju". U ovom cudnom okruzenju cak i psi stradaju.

Mitropolit Amfilohije sa bakama ispred njihove skromne kucice. Kuca je sagradjena u 19 veku i Poljka ovde zivi poslednjih godina

Mala parohijska kuca u kojoj bake zive odvojena je samo zidom crkvenog dvorista od velikih i modernih albanskih kuca druge strane ulice

U pocetku su Albanci bacali smeće preko zida u portu. "Jednom", prica Poljka, "zabacili su eksploziju i potom videli da je rucna bomba eksplodirala u porti. Hvala Bogu, niko nije ozbiljno ozledjen. Nakon ovih incidenata Italijani su postavili osmatracnice oko crkvene porte koja se nalazi na ulazu u utvrđenje, okruzena osmatracnicama, bodljikavom zicom, reflektorima i vojnicima sa puškama, neprestano strazare. Poleksija kaze da su neki od Albanaca iz susednih sela došli i izdali ljude. "Ali oni se strasno boje svojih sunarodnika- ekstremista i ne smeju da nam poverljivo govore. Samo zelimo da ostanemo ovde, uz nasu crkvu."

Ali, za Srbe je cak i ovo veoma tesko i opasno na danasnjem "Slobodnom Kosovu" jer Srba jos uvek zivi u nekoliko vojskom zasticenih enklava sirom citave pokrajine. Neke su pravi getoi, poput Orahovca, a neke pak geografski odvojene od albanskih podrucja kao što su Glogova, Lancima i rekama. A izvan ovih zona za Srbe nema nikakvih prava i sloboda. Izvan tih zona niko ne moze da im garantuje sigurnost. Moze da vas ubije ko hoce, a pocirajete nikad nece biti pronadjeni jer Kosovom vlada zavera cutanja. Iako svi Albanci zasigurno ne odobravaju ove nepravde, ali u pokrajinom iz pozadine jos uvek vladaju ekstremisti. Nedavno izabrane opštinske vlasti suobicno samo marionete moćnih narko-bosova i mafije koji su svoju mrežu prosirili po citavom Kosovu, Albaniji, zapadnoj Makedoniji i Srbiji. Medjunarodne snage nisu ovlastene da se bore protiv organizovanog kriminala i terorizma, nego samo da održe bezbednost, sto je daleko od zagarantovanog mira i slobode za sve gradjane. To je razlog zbog koga je medju Srbima zajednica manje-vise postala taoc albanskih ekstremista i kriminalaca, koji bi lako mogli da okrenu svoje pusce protiv svojih dosadasnjih ratnih drugovima, ako bi samo osetili da vise nemaju njihovu podrsku.

Zivot pod stalnom vojnom zastitom, majka Poljka sa italijanskim Bersaljerima i srpskim policajcima. Bratstvo manastira Visoki Decani se posebno zauzelo oko djakovickih "baka", kako ih monasi od milja cesto zovu, pod pratnjom KFOR-a u blindiranim vozilima, posecuju bar jednom sedmicno, donose im hranu, lekove, ogrev i drugo sto im je potrebno. Nedeljom i praznikom sluze Svetu Liturgiju da bi se "bake" pricestile. S vremena na vreme organizuju im odlazak do Pecke Patrijarsije ili Manastira Visoki Decani, koji su i sami enklave, iako ponesto prelepa i lepšem prirodnom okruzenju metohijskih suma i planina. Tu bake provedu dan-dva. Ponekad sa decanskom biskupijom centralne Srbije ili Crne Gore, da posete rodbinu, no uvek nestrpljivo cekaju da se vrate u Djakovicu gde se, kao najbolje osecaju.

Sama Poljka retko napusta crkvu. Ona bdi, poput neumornog strazara, uvek spremnog da verom, postom i molitvom uljeze. Citav dan provodi u crkvi moleci se, cisteci crkvu, paleci kandila i kadeci tamjanom. "Eto, iz prestone ikone svetog Nikolaja izlazi neobican, predivan miris mira"prica ona monasima. "To nas jos vise ukrepljuje da je nasa duhovna bogougodna", govori ona, uz osmeh.

"Humanitarne organizacije nas retko posecuju. Neki od njih, iskreniji, rekli su mi da se boje da ih Albanci ne otkriju srpske prijatelje" kaze Poleksija sa uzdahom. "Razumem da se neki od njih boje, a neki imaju i predrasude protiv nas"

"Humanitarne organizacije nas retko posecuju. Neki od njih, iskreniji, rekli su mi da se boje da ih Albanci ne otkriju srpske prijatelje" kaze Poleksija sa uzdahom. "Razumem da se neki od njih boje, a neki imaju i predrasude protiv nas"

hvala Bogu, on se stara da uvek imamo sve sto nam je potrebno". Neki medjunarodni predstavnici dolazili su da li bismo napustili Djakovicu, jer tu ocigledno za Srbe nema zivota. Poleksija na takva njihova pitanja nije ni odgovara. A nije tajna da su neke medjunarodne humanitarne organizacije otvoreno potsticale Srbe da napus ih, eto, zele pripremiti za nekakve "izbore" kako bi izgledalo da i u etnicki cistoj Djakovici postoje multietnicki i Predvidjeni medjunarodni koncept demokratskog, multietnickog Kosova tesko da je moguc u ovakvoj kosovsk lako je medjunarodna zajednica izvrсила vojnu intervenciju protiv SRJ da bi sprecila etnicko ciscenje, na kraju : svedoka obrnutog etnickog ciscenja. Ovaj put, sve se to desava ne u ratnom haosu, vec u prisustvu 40 000 NATO vojnika. Iako medjunarodna stampa donosi vesti o poboljsanju zivota na Kosovu i Metohiji, stvarna situ sliku poboljsanja, a price poput ove nikad ne dospevaju na naslovne stranice. Opadanje broja zlocina nije pos poboljsanja bezbednosne situaCije, vec proste cinjenice da vecina ne-albanskog stanovnistva zivi potpuno ode Albanaca koji ostaju i dalje vecinom neprijateljski raspoloženi i netolerantni prema drugima kao i prvih dana n o getoima i enklavama bile bi na naslovnim stranicama u doba Milosevica, ali ih sada politicari i novinari sa Za izbegavaju.

I dok sunce nad Djakovicom polako zalazi, nestajuci u udaljenim brdima susedne Albanije, Poleksija pali svece spremajuci se za vecernju molitvu. Ovo je za nju samo jos jedan dan koji je prosao i jedan dan blize Gospodu stare srpske crkve tuzno se sire zalazeci i medju zidove saborne crkve Svete Trojice koja i u rusevinama ostajj dostojanstvena. Kada su je Albanci srusili u leto 1999, nakon dolaska UN i KFOR-a, citav grad je slavio uz pesi jutra. "Mi se nismo bojale. Samo smo se molile Bogu. Znale smo da crkvu mogu srusiti, ali Gospoda ne mogu izagnaju iz srca Njegovih vernih..." prosapta Poleksija osenivsi se znakom casnog krsta.

Slika 1: Zivot pod stalnom vojnom zastitom, majka Poljka sa italijanskim Bersaljerima

Slika 2: Crkva Presvete Bogorodice iz 15. veka (obnovljena u 19. v) jos ponosno stoji

Slika 3: Poslednje Srpkinje u Djakovici (s leva na desno): Dragica Nikolic, Ljubica Miovic, Jelena Poleksija Kastratovic, Nada Isailovic i Vasiljka Perovic

Slika 4: Mitropolit Amfilohije sa bakama ispred njihove skromne kucice. Kuca je sagradjena u 19 ovde zivi vec 40 godina

Slika 5: Mala parohijska kuca u kojoj bake zive odvojena je samo zidom crkvenog dvorista od ve modernih albanskih kuca s druge strane ulice

Povodom izbora na Kosovu i Metohiji 17. novembra

POZIV SRBIMA DA SE REGISTRUJU

Koordinacioni centar istice da evidentiranje ne znaci automatski izlazak na biralista

Koordinacioni centar za Kosovo i Metohiju razmatrao je pitanja od vaznosti za funkcionisanje Centra i registrac raseljenih Srba sa Kosmeta i konstatovao da je postignuta politicka i drzavna saglasnost o neophodnosti regis Kosmeta za izbore, zakazane za 17. novembar, saopsteno je juce iz Centra.

Koordinacioni centar istice da registracija biraca ne znaci automatsko ucesce Srba na izborima na Kosovu i Me na njih da se odazovu pozivu za registraciju koja je u toku.

"Polazeci od stavova Vlade SRJ, Vlade Republike Srbije i predsednika SRJ Vojislava Kostunice, Koordinacioni c je postignuta politicka i drzavna saglasnost po pitanju neophodnosti registracije interno raseljenih Srba sa Kos navodi se u saopstenju Sekretarijata Koordinacionog centra za Kosmet sa prekjucerasnje sednice Centra, odrz Srbije.

Od svih politickih subjekata, drzavnih funkcionera i predstavnika Srba sa Kosova i Metohije, Koordinacioni cen uzdrzanost u pogledu izjava i postupaka koje bi medjunarodna uprava na Kosovu i Metohiji mogla smatrati pri koje bi dodatno otezale i ovako nepovoljan položaj nazih sunarodnika na Kosovu i Metohiji, naglasava se u sa Uz puno razumevanje teskoca i problema koje nasi sunarodnici na Kosovu i Metohiji imaju, Koordinacioni cent njihovih politickih predstavnika ocekuje neophodan stepen jedinstva i zajednickog delovanja, dodaje se u saop Koordinacioni centar pruza podrsku predsedniku Centra dr Nebojsi Covicu i njegovim naporima za uspostavlja nase drzave sa UNMIK-om i Kforom, radi resavanja nagomilanih problema Srba na Kosovu i Metohiji, navodi s

Uslovi za registraciju

Zainteresovani za registraciju, kako pise u propagandnom materijalu koji predstavnici Unmika dele gradjanima moraju da ispune najmanje jedan od sledecih uslova:

- Da su rodjeni na Kosovu, da im je barem jedan od roditelja rodjen na Kosovu, da su stalno boravili na Kosovu uzastopnih godina ili da su proveli na Kosovu manje od pet godina jer su bili primorani da ga napuste.

SRBI BROJNOST DOKAZUJU SAMO REGISTRACIJOM

PRISTINA - Mislom da bi Srbi trebalo da se registruju jer ce na taj nacin pokazati da su jedna velika nacionalna grupa na Kosovu i tako ce lakse moci da ostvaruju svoja prava - kaze za "Blic" Metju Vetli, rukovodilac Unmikove jedinice za registraciju manjina na Kosovu. Vetli istice da civilnu registraciju ne treba vezati samo za izbore i da je postojanje civilnog spiska neophodno za planiranje u mnogim oblastima zivota, kao sto su obrazovanje, zdravstvo, uopste razvoj.

Na Kosovu se trenutno vrši registracija svih gradjana starijih od sesnaest godina, a Vetli ocekuje da ce ubrzo biti vršena registracija odraslih, Unmik organizovati registraciju dece. Podaci o deci se ovom prilikom, kako on kaze, upisuju roditelja.

Prilikom registracije predstavnici Unmika, kako kaze Vetli, evidentiraju 29 razlicitih vrsta podataka, od najosnove su ime i prezime, datum rođenja, do podataka o roditeljima.

- Od svih tih podataka samo devet vrsta, onih najosnovnijih, Unmik ce predati OEBS za potrebe spiskova za iz objasnjava Vetli i dodaje nije upoznat sa pojedinostima vezanim za registraciju van Kosova, posto se ona vrši na ovaj nacin.

Za sada je, prema njegovim informacijama, na Kosovu registrovano svega nekoliko stotina Srba, mada je planirano da se registruje oko 140.000 Srba i ostalih nealbancu.

Slab odziv Srba, kako smatra Vetli, posledica je suprotnih izjava koje im salju lokalni i politicari iz Srbije, kao i to da se stvorena oko pitanja registracije. On istice da onaj ko se registruje moze, ali ne mora da glasa.

Isto tako, Vetli odbacuje optuzbe da ce se na kosmetske Srbe, registrovane u Srbiji, vršiti pritisak da se vrate na Kosovo. Registracija nema veze sa nezavisnoscu Kosova niti sa statusom Kosova u Jugoslaviji. Isto tako ne treba da se vezu sa bezbednosnom situacijom na Kosovu, jer ucesce u registraciji ili njen bojkot nece promeniti sadasnju situaciju na Kosovu. Medjutim, moze pomoci Srbima da pokazu koliko ih je i da se na taj nacin bore za svoja prava - odgo argumente predstavnika Srba sa severa Kosova protiv registracije.

Za registraciju Srba oformljen je trideset i jedan tim, za koje je predvidjeno da budu mobilni i obilaze sva mesta na Kosovu. On dodaje da je se registracijom na Kosovu Srbi ne odricu svog jugoslovenskog ili srpskog identiteta, kao i da zadrze sva zvanicna dokumenta izdata od ovlasenih organa Srbije i SRJ.

Govoreci o registraciji Albanacu, Vetli kaze da sa njom nema mnogo problema, pogotovo sto se veliki broj Albanacu registrovao i prosle godine.

Uz ogradu da nije prosle godine ucestvovao u registraciji, Vetli odgovara da ne zna da li je i koliko bilo slucajeva koji nisu mogli da dokazu da su pre rata bili drzavljanima Kosova, odnosno Srbije i Jugoslavije.

- Siguran sam da su ti slucajevi istrazeni, mozda se neki od njih jos istrazuju, ali nije mogao da bude registrovan imao neka dokumenta sa Kosova kao dokaze da je ziveo ovde - zakljucio je Vetli.

J.Bulajic

LJESTARCI U BEOGRADU

Beograd 16.08.2001.- Po treci put sam sa dragim svetom iz Ljetara i Kosovske Kamenice. Razlog naseg okupljanja rezultati u vezi sa prijavama za povratak i stavljanje primedbi, odnosno zalbi, na resenja za dobijanje pomoci u Ljestaru. Lista sa imenima onih koji treba da dobiju pomoc objavljena je 3. avgusta. Medjutim, zbog problema u komunikacijama, predstavnici Ujedinjenih nacija, odnosno njihovih agencija, odlucili su da kandidate obaveste u Kragujevcu i Kraljevu, jer su to mesta u kojima ili blizu kojih danas stanuju podnosioci molbi.

Sastanak je poceo u 9 casova u prostorijama UNHCR-a u Beogradu. Iz Kosovske Kamenice dosli su predstavnici UNMIK-a, OSCE-a, lokalne kancelarije, a tu su i predstavnici NVO UMKOR koja se izuzetno angazovala na tom predstavnici Eparhije rasko-prizrenske. Predstavnik UNHCR-a cita imena onih koji dobijaju pomoc za izgradnju kuca, 20 albanskih porodica i 12 srpskih. Rok za zalbu je 15 dana od dana objavljivanja. Znaci, jos dva dana isteka roka. Ovo izaziva malo komesanja medju Ljestarcima. Postavlja se cak i pitanje, da li je pri podnosnjenju kuca da se uzme advokat koji bi je propisno srocio.

Ljudi iz agencija UN pribrano smiruju situaciju. Kao prvo, kazu, zna se da lista ima 80 zainteresovanih, ali je u pitanju moguce izgraditi najvise 35 kuca, a i o tome je bilo reci na predhodnim sastancima. Predstavnici UN zelee da se neko od onih sa liste koji dobijaju neopravdano na njoj. Svi prisutni se slazu da nikog ne treba da brisati sa liste najurgentniji slucajevi, a bas takve slucajeve je i trebalo pomoci.

Sto se bezbednosti tice, kaze g. Dmitri Slopacenko (da sam mu pri prvom susretu znao prezime ne bih rekao) da ruski kontingent ce izgraditi kontrolni punkt na ulazu u selo. Zatim, pojace se broj patrola.

Kada se završi prva faza, to ce biti samo garancija medjunarodnoj zajednici da volja za povratkom postoji. Na ovaj omoguciti dobijanje novih donacija i za one koji nisu dobili pomoc u prvoj fazi. Posto se i Albanci zale na reser

sastanak bio u subotu, 11. avgusta), predloženo je da se održi sastanak Srba i Albanaca koji ovom prilikom ni Tom prilikom bi se pozvale i druge NVO koje bi bile obavestene o situaciji. Od ovih NVO bi se i zatražila pomoć fazu.

Ukazano je još da pri izgradnji kuće uvek na gradilistu mora biti bar po jedan punoletni predstavnik porodice i izgradnjom. Da bi se sprečile nedozvoljene radnje, kuća se ne može otudjiti u roku od 20 godina. Porodica koja pomoć mora sve vreme u tom periodu stanovati u kući. U slučaju smrti nosioca stanarskog prava kuće, obave njoj preuzima njegov naslednik. Ako se desi da nosilac umre, njegov naslednik nasledjuje i obavezu stanovanja. Što se tiče školovanja dece, o tome će se raspravljati kada se djaci pojave. U svakom slučaju, školovanje će biti Prvi deo sastanka blizu se kraju. Ankica, koja je sve vreme neumorno prevodila, može malo da odahne i da se Drugi deo je posvećen primedbama na raspodelu pomoći. Sada se vidi da nema potrebe za advokatom. S jedne predstavnici agencija UN doneli su obrasce koje je trebalo popuniti sa eventualnim primedbama, a sa druge strane su spisak sa razlozima za nedodeljivanje. Nas dvojica, Nenad iz UMKOR-a i ja, javljamo se da pomognemo An objašnjavanja spiska sa razlozima i eventualnim popunjavanjem obrazaca.

Tako smo utvrdili da je baka Savki Canić stavljeno da ima 6 hektara, a ona ima manje. Ni ona ni cerka nisu sigurno pa ostaje da se vidi u katastru. Još je interesantniji slučaj deke Arandjela Mosica. Kod njega je stavljeno da im upućeni kazu da ceo Ljestar nema zajedno toliko zemlje. Ispostavilo se da je u pitanju 1,5 hektara. Dakle, čist pisanju. Popunjavamo obrasce za ovo dvoje starih i predajemo ih predstavniku UNHCR-a.

Posto je ovim sastankom završen, predstavnik UNHCR-a kaže da će oni koji su podneli primedbe dobiti odgovor. Odmah potom, treba da se pristupi izgradnji kuća u Ljestaru. Još jednom podseca da će biti organizovan sastanak Albanaca koji nisu ovom prilikom dobili pomoć, da bi se razgovaralo o sledećoj fazi.

Branislav Skrobonja

PONOVO BOMBA NA SRPSKU KUCU

PRISTINA 16. avg 2001 (Beta) - Nepoznati napadaci bacili su pretprošle noći ručnu bombu na srpsku kuću u selu kod Gnjilana, ali u tom incidentu nije bilo povredjenih, saopstila je u četvrtak policija Unmika.

Medjunarodna policija nije saopstila dodatne detalje o tom bombaskom napadu. Prethodne sedmice na Srbe u selu Gnjilana izvršeno je nekoliko bombaskih napada u kojima su teže povredjene dve starije osobe srpske nacionalnosti. Policija Unmika takođe je saopstila da je u selu Lesan kod Suve Reke ubijena jedna osoba albanske nacionalnosti. Detalji o tom ubistvu nisu saopsteni.

TRIBUNAL U HAGU IMA MAPU SRPSKIH GROBOVA

BEOGRAD 16. Avg 2001 (SRNA) - Haski tribunal ima mapu 930 lokacija sa neidentifikovanim telima i na 870 odeljaka određena ispitivanja, dok podaci Unmika govore da postoji ukupno 1.256 neidentifikovanih leševa - izjavio je Božović, predsednik Potkomiteta za ljudska prava posle sastanka sa predstavnicima Udruženja nestalih i kidnana četvrtak.

Božović je dodao da je sa Unmikom postignut dogovor o proveri svih informacija koje će se dobijati o privatnim zatvorima na Kosmetu u kojima su zatvoreni Srbi, bilo od Udruženja porodica nestalih, bilo od drugih lica i udruženja. Unmikom smo se takođe dogovorili da naši operativci iz MUP-a provere dobijene informacije na terenu", rekao je Patolog i član Ekspertskog tima dr Slavisa Dobricanin najavio je za polovinu septembra nastavak rada na identifikovanju prema podacima koje i Unmik i Savezni komitet za Kosmet očekuju da dobiju od Tribunala.

Ima još nepoznanica

Dobricanin je dodao da je predaja tela Petrije Piljević porodici samo početak rada. "Ne znamo tačan broj grobova na Kosmetu. Prema nekim podacima, na Dragodanu je sahranjeno 65 osoba, Suvoj Reci 188, dok na nasoj strani do 900 grobova. Trebalo bi još da se provere informacije o masovnim grobnicama na rubnim područjima Mak Kosmeta", rekao je Dobricanin.

IVANOVIC: REGISTRACIJA NE ZNACI IZLAZAK NA IZBORE

Jagodina - Oliver Ivanović, član Koordinacionog centra za Kosovo, izjavio je da registracija srpskog stanovništva za izlazak na izbore i naglasio da politika nastavka sukobljavanja sa svim faktorima uključenim u kosovsku krizu i put u bolju budućnost. "Srbi na Kosovu i Metohiji raspolazu sa 50 odsto zemlje, a registracijom moramo dokazati da u južnoj srpskoj pokrajini žive i živi 15 odsto od ukupnog broja stanovništva", rekao je Ivanović gostujući na televiziji "Palma plus", prenosi Beta. On je predložio da se održi sastanak Vojislava Kostunice, predsednika SR, Cindjica, srpskog premijera i Nebojse Čovića, šefa Koordinacionog centra za Kosovo, kako bi se postigao konsenzus najvažnije partije unutar DOS o Kosovu.

Posle jučerasnjeg incidenta

SRBI U SUVOM DOLU U POTPUNOJ IZOLACIJI

Kosovska Mitrovica, 20. avgusta U Komandi UNMIK policijske stanice u severnom delu Kosovske Mitrovice potvrđeno je danas da su prilikom jučerasnje intervencije snaga Kfor i Albanaca iz sela Suvi Do opstali.

Mitrovica povredjena tri francuska vojnika i jedan Srbin - Bogoljub Jevtic, kao i to da je zapaljena srpska kuca srpskih seljana iz ovog sela. Albanci Suvog Dola postavili su barikade na ulasku u selo iz pravca koji vodi iz se Kosovske Mitrovice.

U Komandi UNMIK policijske stanice kazu da Albanci iz ovog sela ne dozvoljavaju prolazak ni jednom vozilu U Srbi u Suvom Dolu od sinoc su u izolaciji i nemaju nikakvih veza sa severnim delom s obzirom da su u okruzer sela Gusevac, Suvi Do i Vinarce.

Juce je, da podsetimo, doslo do incidenta prilikom kojeg su intervenisali vojnici iz francuskog sastava Kfora. P automobila za cijim volanom je bio Srbin i vozila UNMIK policije kojim je upravljao Albanac, u incidentu koji je do 21.30 casova, kada su intervenisali vojnici francuskog sastava Kfora na koje su bacali kamenice povredjen: jedan Srbin, a u medjuvremenu Albanci iz ova tri sela zapalili su jednu srpsku kucu i polja sa zitom seljana Su

Momcilo Trajkovic se registrovao u Lapljem Selu

POVRATAK RASELJENIH USLOV ZA IZLAZAK NA IZBORE

Laplje Selo - Predsednik Saveznog Komiteta za Kosovo i Metohiju Momcilo Trajkovic registrovao se juce u regi centru OEBS u Lapljem Selu. On je tom prilikom apelovao na sve Srbe koji se zive na Kosovu i Metohiji ili su r: centralnoj Srbiji i Crnoj Gori da to isto ucine kako bi se medjunarodna zajednica uverila da srpska strana ispur Saveta bezbednosti UN 1244. "Ukoliko medjunarodna zajednica ispuni uslove koji su vec poznati, a to su povr bezbednost preostalog srpskog stanovnistva na Kosmetu, pitanje kidnapovanih i nestalih i institucionalne veze zajednice na Kosovu i Metohiji i matice Srbije, odnosno Jugoslavije, Srbi ce izaci na izbore", istakao je Trajkov

PATRIJARH PAVLE : VRACANJE VERONAUKA ZNAK DEMOKRATIZACIJE

Beograd - Vracanje veronauke u obrazovni sistem u Srbiji je "akt demokratizacije drustva" i ne treba se obazir da je to "naturanje religije", posto one uglavnom dolaze od onih koji su posle Drugog svetskog rata u skolama: zamenili marksistickim ucenjem, ozenio da je srpski patrijarh Pavle u intervjuu nedeljnom izdanju Politike.

Srpski patrijarh je rekao da ce za predmet veronauke u skolama u Srbiji biti angazovani svestenici, diplomiran Bogoslovskog fakulteta i Bogoslovskog instituta, kao i nastavnici bogoslovija i drugih crkvenih ustanova. Ocen politickim promenama u zemlji, vlast pruzila slobodu i Crkvi u granicama Ustava i zakona, on je rekao da Crkv verskim slobodama ne ocekuje "sve i sva". (Beta)

PRISTINSKI UNIVERZITET PONOVO NA KOSOVU

Leskovac - Sa podrucja centralne Srbije na Kosovo ce biti vraceni pravni, ekonomski i medicinski fakultet, Aka umetnosti kao i Rektorat. Ovom broju treba dodati i cetiri tehnicka fakulteta koji se vec nalaze u Kosovskoj Mi ovakve odluke vlade studenti i njihovi roditelji su se nasli u nebranom grozdju. Upisivali su neke fakultete kao sediste u Krusevcu ili u nekom drugom gradu na jugu Srbije, a sada treba da se premestaju na Kosovo - izjav Knezevic, republicki ministar prosvete tokom posete Leskovcu, javila je agencija Beta.

Prema Knezevicevim recima, na prvom spisku bilo je sedam fakulteta, ali je novi rektor Pristinskog univerziteta smanjio taj broj. Knezevic je naglasio da odluka o povratku vise fakulteta na Kosovu nije "inicijalno" njegova, prethodili razgovori u kabinetu Vojislava Kostunice, predsednika Jugoslavije, koji je bio "pod stalnim pritiscima Demokratske stranke Srbije sa severnog Kosova i zato sklon ideji da se odmah izvrsi povratak fakulteta". Knez da je skinuta zabrana prelaska studenata sa Pristinskog na druge univerzitete u Srbiji, ali nije mogao da kaze vazi i za brucose.

SRPSKA SKOLA POD SATOROM

Lipljan - Srbi iz Lipljana podigli su juce sator u neposrednoj blizini zgrade Doma kulture u centru tog kosovsko kojem ce vise od 130 ucenika nastave na srpskom jeziku u septembru poceti narednu skolsku godinu. Na ovaj se odlucili nakon bezuspesnih pregovora sa predstavnicima medjunarodnih misija na Kosovu da im obezbede . prostorije u kojima bi deca poadjala skolsku nastavu. O ovom problemu u subotu su razgovarali Momcilo Tra predsednik Saveznog komiteta za Kosovo i Metohiju i Marek Novicki, ombudsman za Kosovo. Oni su razmatral ostvarivanja ljudskih prava srpske zajednice u Pokrajini, kao i strajk gladju koji su pre gotovo dve nedelje zapr zatvorenici u zatvoru u Kosovskoj Mitrovici.

Kako je javila agencija Beta, Trajkovic i Novicki zajednicki su konstatovali da je sustina protesta srpskih zatvor "nezadovoljstvo zbog predugih istraznih postupaka i odugovlacenja sudjenja".

POVRATAK I ISTA PRAVA NA KOSOVU I METOHIJI ZA SVE! NA KOSOVU JE T POSLEDNJIH GODINA NESTALO NA HILJADE LJUDI RAZLICITE NACIJE I V

Odvodjeni su bez milosti, na ocigled svojih najblizih, a sudbina vecine njih je i do dan danas nepoznata. Bol n je isti - MORA BITI ISTI i napor koji se ulaze da oni budu pronadjeni, dostojno sahranjeni ili oslobodjeni, bez li su Srbi, Albanci, Romi, Askali, Muslimani, Goranci... Porodice nestalih zele samo istinu i pravdi

Demokratske vlasti u Beogradu, za samo nekoliko meseci pustile su na slobodu preko 1800 Albanskih politickih hapšenih i sudjenih u proslom rezimu i omogućile pronalazenje tela ubijenih civila sa Kosova i Metohije na t Do sada, medjutim, vlasti UN na Kosovu nisu razresile sudbinu bezmalo nijednog od 1300 nestalih Srba i dru sa Kosova, niti Srpskih politickih zatvorenika u Kosovskim zatvorima.

Bez razresenja sudbine SVIH nestalih nema ni ponovnog medjuetnickog poverenja, ni povratka 250.000 izbe Srba koji vec trecu zimu docekuju daleko od svojih ognjista, ni razvoja gradjanskog drustva, niti pravednil demokratskog Kosova!

Stoga zahtevamo da do 1. septembra 2001 godine:

1. Da UNMIK i KFOR obave svoju duznost i ispostuju mandat koji im je dat od UN ciji je Jugoslavija punopr pronadju i javno objave mesta na Kosovu gde su zatoceni ili pokopani ljudi za kojima se traga
  2. Da se zvanicne institucije Jugoslavije odmah aktivno ukljuce u rasvetljavanje svih zlocina na Kosovu i da i pristup po istom principu po kojem je omogucen pristup medjunardnim organizacijama i UN institucijama pr grobnica u Srbiji!
  3. Da OEBS osigura istinski slobodne izbore na Kosovu, bez pritisaka na ma koju stranu i bez ucenjivanja, st potpunu slobodu kretanja i politickog organizovanja i kontrole tog procesa za SVE gradjane Kosova, a koji za ni u minimalnom obliku dostojnom coveka
  4. Da se lokalne, republicke i savezne vlasti, politikom kakva je donela trajni povratak preko 7.000 raseljenih napredak na jugu Srbije uhvate u kostac sa problemom Kosova i zajedno sa UNMIK-om i KFOR-om omoguce 250.000 raseljenih Srba i nealbanaca na Kosovo i Metohiju.
  5. Da humanitarne organizacije, narocito one koje se bave ljudskim pravima, ucine sve da ukazu na svakodi otmice i druga krsenja ljudskih prava Srba i nealbanaca na Kosovu i Metohiji, zaloze se da ona budu kaznjen postovanja ljudskih prava unapredjen
- Apelujemo na ugledne pojedince da nam pomognu da svetu predocimo sudbinu nestalih i uticemo na one koj tu moc upotrebe za pronalazenje svih nestalih i zatocenih kako bi bili dostojno sahranjeni ili se vratili svojim

ORGANIZACIJE:

1. "Kosovski bozur"
2. Grupa 484 Beograd
3. NGO Humana, Beograd-Orahovac
4. Prava pomoc
5. Humanitarni fond "Simonida"
6. Udruzenje porodica kidnapovanih lica sa Kosova i Metohije
7. Lekari bez granica Srbije
8. ATIP "Susret", Beograd
9. Udruzenje gradjana za pomoc raseljenim sa Kosova i Metohije "Sveti Spas", Beograd
10. Udruzenje gradjana za pomoc raseljenim sa Kosova i Metohije "Bozur", Smederevska Palan
11. Udruzenje za pomoc raseljenim licima "Bistrica", Pozarevac
12. Udruzenje raseljenih lica sa Kosova i Metohije "Zavicaj", Kragujevac
13. Udruzenje "Kosovo i Metohija", Lazarevac
14. "Glas Kosova i Metohije", Beograd
15. Udruzenje gradjana "Vidovdan", Kursumlija
16. Udruzenje gradjana "Stara Srbija", Beograd
17. Udruzenje raseljenih lica Prizrenskog okruga "Sveti Arhangeli", Kraljevo
18. Forum za pomoc i razvoj demokratije, Vranje
19. Udruzenje "Metohija", Pec
20. Udruzenje "Postojbina", Mladenovac
21. Udruzenje "Gazimestan", Krusevac
22. Odbor za povratak, Kraljevo
23. Uddruzenje "Car Lazar", Vrnjacka Banja
24. Udruzenje "Sutomore", Sutomore
25. Udruzenje "Deca bez doma", Cacak
26. Udruzenje "Sitnica", Trstenik
27. Udruzenje raseljenih Srba sa Kosmeta, Beograd
28. Udruzenja Srba iz Pristine, Beograd
29. Kolo srpskih sestara, Pristina
30. Udruzenje gradjana "Glas Srpkinje", Beograd
31. Udruzenje gradjana "Zavicajni klub", Pec
32. Udruzenje gradjana "Gorazdevac", Gorazdevac
33. Forum za etnicke odnose, Beograd
34. Timocki klub, Knjazevac
35. Njolfgang Plarre, Germany, conjorker to A-PAL

36. Doreen Davies. NGO -Balkan Aid. Harpenden. UK.

Stamatis Mavronas sa Krfa samoinicijativno prikuplja pomoc za Srbe GRK OGROMNOG SRCA

20. aug 2001 U vreme kada oni sretniji i imucniji Srbi hrle put Krfa na godisnji odmor, jedan zitelj ovog ostrva suprotnom smeru, u zelji da pomogne onim ne tako sretnim i imucnim Srbima.

Stamatis Mavronas, grcki carinik, prosle nedelje je, zajedno sa sinom Hristosom, doneo humanitarnu pomoc, (lekova i sanitarnog materijala za bolnice u Beogradu i Krusevcu.

Preduzimljivi Grk nije cekao na saradnju humanitarnih organizacija, vec je preuzeo stvar u svoje ruke. Odvajao plate i pridobio jos nekoliko zemljaka za svoju ideju. Tako je u Jugoslaviju, zajedno sa ocem i sinom, doputovao prepun antibiotika, analgetika, imuno-supresiva, hormona, infuzione tecnosti, zavoja i gaza.

- Volim Srbiju i zelim da pomognem vasem narodu. Tu ljubav usadio mi je otac, koji mi je mnogo pricao o istom. Raspitao sam se koji lekovi su najdeficitarniji i, evo me ovde. Nemam mnogo za veliku pomoc, ali se trudim dati onoliko koliko mogu - skromno prica Mavronas.

Tek u razgovoru sa porodicom Obradovic iz Krusevca, koja je ugostila Stamatisa i Hristosa, saznajemo da njihovo samo materijalna.

- Nasi malisani svake godine letuju u kampu na Krfu, a Stamatis ih vodi na izlete oko ostrva, druzi se sa njima boravak u Grckoj ucini nezaboravnim - kaze Spomenka Obradovic, cija su dva sina pre cetiri godine boravila u Srbiji i im se pruzila prilika da uzvrate gostoprimstvo. Mladi Obradovici se prisecaju zurke koju je Stamatis priredio u povodom rođendana jedne devojcice iz Jugoslavije, a onda dodaju da je Grk novcano pomogao i jednoj devojci iz Hrvatske. Nabranjanju humanih gestova ovog srbofila nikad kraja.

- Grcka pravoslavna crkva je trenutno usred akcije prikupljanja nove ture lekova, hrane, odece i skolskog materijala prijatelje u Srbiji. Medjutim, problem je sto ne znamo kako da dostavimo tu pomoc. Autobusom je suvise rizicno da ide kroz Makedoniju - kaze Mavronas. I njegov sadasnji, prvi boravak u Jugoslaviji poceo je komplikacijama: karte i unosa lekova u zemlju. Srecom, Beba Milic, koja radi na Krfu, obezbedila je besplatan prevoz, a kardiol. Simeunovic pobrinuo se za lekove. Mavronas istice da im duguje velik zahvalnost.

U prici o sirokome grckom srcu ne moze se zaobici ni Mavronasov prijatelj, doktor Aleksandros Mastoras, koji je bombardovanja srpskim bolnicama uputio humanitarnu posiljku vrednu 50 hiljada maraka. Medjutim, njoj se u Srbiji svaki trag, a doktor je, prema Mavronasovim recima, bio veoma tuzan sto pomoc nije stigla "onda kad je bilo potrebno". Posle desetak dana provedenih u Jugoslaviji, tokom kojih su pored Krusevca obisli i Kopaonik, Nis, Vrnjacku Banju i manastire, Stamatis i Hristos su odusevljeni zemljom i ljudima. Ocekivali su, kazu, da vide rusevine od bomba izgleda mnogo bolje nego sto su zamisljali.

- Vas narod zna kako da prezivi kad je najteze. Po deci se najbolje vidi kakva je neka nacija. Mali Jugosloveni otvoreni i nije slucajno sto se moj sin, iako je kamp na Krfu internacionalan, svakog leta najvise druzi upravo sa Srbima - vase zemlje - zakljucuje Mavronas.

J. Mitic

OPASNA ZETVA

Ohridski mirovni sporazum, pod okriljem NATO i EU, koji predvidja razoruzavanje i amnestiju albanskih ekstremista, je brojne uzdahe olaksanja. Malo je, medjutim, stvarnih razloga za nekakvo opustanje ili izrazeniji optimizam. Naivni mogli bi poverovati da je tako ugaseno i poslednje krizno zariste na Balkanu. Nije, naravno, prevashodno da predjasnja iskustva pokazuju kako je sijaset mirovnih dogovora, ne samo na ovim prostorima, bio i ostao, iz razloga, samo mrtvo slovo na papiru.

Osnovna i verovatno najsudbonosnija poruka makedonskog slucaja, ili tacnije albanske pobune u ovoj bivsoj republici, jesta da se nasilje ipak isplati. Albanski ekstremisti su oruzjem, uz tesko razumljivu politiku Zapada, a sto to i nije, da iznude mirovni dogovor koji pripadnicima njihovog naroda daje prava koja nikada ranije nisu imali. Time su svidjalo se to nekome ili ne, legalizovani albanski pobunjenici kao i upotreba oruzja - u ostvarivanju odredjenih ciljeva su pod noge, istovremeno, i sva zaklinjanja tipa da sa naoruzanim ekstremistima nema pogadjanja, da se sporazumi resavati jedino mirnim, politickim sredstvima, zaboravljene sve one bombaste pohvale kako je Makedonija ma razresila unutaretnicko pitanje.

S druge strane, vec sada se moze naslutiti da operacija "Sustinska zetva" (razoruzavanje albanskih ekstremista) neće biti ni sustinska ni bezbedna. NATO vec u startu kazu da ce razoruzati samo pripadnike ONA, ali ne i pripadnike formacije ANA, jer za takvu akciju nemaju mandat. Kao da postoje neke druge organizacije ne samo izmedju ove dve organizacije vec i OVK ili OVPBM. Obeshrabruju pripadnike Kosova, gde svega ima samo ne mira, ma sta Hans Heckerup tvrdio. Cak grani znaju da vecina pripadnika bivse OVK nije razoruzana, da se u poljima i centri za obuku, skladista oruzja i municije i sve to u prisustvu oko 40.000 Srba u Kfora i Unmika. Stavise, nisu umisljena ni strahovanja da bi deo albanskih ekstremista

ili terorista mogao ponovo da se prelije na jug Srbije, i da takav razvoj moze iznova da zaostri situaciju u ovom U tom kontekstu valjalo bi i postaviti i pitanje zasto su onda druge etnicke grupe sa Balkanskog poluostrva ka neke cak i bombardovane, od te iste medjunarodne zajednice, kad su gotovo istovetnim sredstvima pokssaval sopstvene etnicke ili politicke ciljeve.

Sve to, pak, potvrđuje ocene da Zapad, olicen pre svega u NATO i EU, nema jasnu i konzistentnu politiku pre bivse Jugoslavije. Upravo stoga ne bi bilo mudro precuti upozorenja nezavisnih vojno-politickih analiticara sa t Zapada, da je Ohridski sporazum za Albance samo nova cigla u temelju "Velike Albanije".

Slika: Sruseni manastir u Makedoniji

Haski tribunal ispituje zlocine OVK

NASTAVLJENO SASLUSANJE SVEDOKA

NASTAVLJENO SASLUSANJE SVEDOKA

Beograd - Ispitivanje svedoka u beogradskoj kancelariji Haskog tribunala o zlocinima nekadasnje Oslobojilack Kosova nad Srbima na Kosovu jos uvek traje, a postoji mogucnost da ta misija bude produzena, kao i da se p svedoka, receno je agenciji Beta u Ministarstvu pravde Srbije. "Ispitivanje svedoka tece normalno i po planu. I mogucnost prosirenja liste svedoka, ali konacnu odluku o tome donece misija istrazitelja Tribunala", rekli su B ministra pravde Vladana Batica. Saslusavanje svedoka u beogradskoj kancelariji Haskog suda vec nedelju dan specijalni tim istrazitelja, koji su iz Haga doputovali u Beograd, a kako je ranije na konferenciji za novinare ka: ministar pravde planirano je da ispitivanje svedoka traje deset dana.

**Zbog neobavestenosti veceg broja nasih vernika i prijatelja ponavljamo infor
promeni prostorija KANCELARIJE ZA RASELJENA LICA EPARHIJE RASKO PRIZ
Nevladine organizacije "Glas Kosova i Metohije".**

**Nove prostorije se nalaze na adresi:
PRERADOVICEVA 5, 11000 BEOGRAD (kod Novog groblja)
Tel/Faks: 011/ 762 407
E-mail: kerp@eunet.yu**

